

Vsi sveti

Sli bomo na grobove, položili cvetje, prižgali sveče, postali in se zamislili. Spoštovanje, ki ga izkazujemo v spominu na umrle svojce, prijatelje in znanke, ni samo dolžnost. To je čas, ko se živi spominjo svoje minljivosti, majhnosti, pa tudi nezamenljivosti. Človeško življenje je res največ, kar imamo.

Po svetu in v sosesčini divja vojna, smrt kosi v desetih, stotih, tisočih, ki ne povedo nič o usodi posameznika, ki je vsak zase rad živel. Smrt ne izbira med odraslimi in otroki, med možmi in ženami, med dobrimi in slabimi. Živel so in ni jih več.

Lepotica v Sinči vasi

Prejšnji četrtek so v Sinči vasi svečano odprli preurejeno stavbo posojilnice. Načrt za preureditev je izdelal arhitekt Tomaž Hudl, dela pa so stala preko dva milijona šilingov. Po besedah predsednika Posojilnice-Bank Podjuna Tineta Wastla pa je bila tolikšna investicija potreba in smiselna, saj se posojilnično poslovanje lepo razvija. Več na 5. strani.

Mrzlično iskanje rešitve za Bosno in Hercegovino

Vance in Owen, sopredsednika konference o Jugoslaviji, sta v ponedeljek v Ženevi predstavila predlog ustave Bosne in Hercegovine, po katerem naj bi ta že priznana država ostala enotna. Predlog je nekakšen kompromis med zahtevami srbsko-hrvaške in muslimanske strani. Prvi, čeprav so si med seboj v vojni, zahtevajo etnično razdelitev BiH, Muslimani pa temu nasprotujejo. Po ženevskem predlogu naj bi država ostala enovita, razdeljena pa bi bila

na več upravnih enot s centralno vlado v Sarajevu. Enote ne bi bile ustanovljene na osnovi etničnega načela, imele pa bi precejšnjo avtonomijo.

Takoj po objavi predloga pa je vodja bosanskih Srbov ta predlog že zavrnil, češ da ureditev BiH ne more biti vsiljena od zunaj. Vance in Owen sta včeraj odpotovala v Jugoslavijo, kjer bosta poskušala Miloševića prepričati, naj podpre njun predlog in pritisne na Karadžića.

Za kakršenkoli uspeh teh

prizadevanj pa bo seveda treba Srbiji ponuditi ustrezne koncesije. Znamenje v to smer je diplomatska ofenziva vodij samozvane Jugoslavije, premiera Panića in predsednika Čosića. Panić že obljublja Srbom, da bo blokada Združenih narodov proti Srbiji kmalu ukinjena, Čosić pa je na nedavnih pogovorih v Italiji izjavil, da so ukrepi ZN Srbijo spremenili v eno samo koncentracijsko taborišče in jo pahnili v strašno revščino.

Zima se vztrajno bliža in od

nje niso ogroženi samo prebivalci v razrušeni Bosni in Hercegovini, temveč tudi v Srbiji. Prav to pa bi znal biti ključ, da bi sopredsednika ženevske konference vsaj malo zrahljala trda Miloševića stališča. Drugi vzrok, ki daje vsaj malo upanja, so predčasne volitve v Srbiji, ki so napovedane prav v zimi, 20. decembra letos. Milošević bo pač moral kaj storiti tudi za volilce, saj je po javnomnenjskih anketah v veliki meri izgubil njihovo zaupanje.

Jože Rovšek

Poklon žrtvam

Na dan nacionalnega praznika protifašistične organizacije tradicionalno priredijo komemoracijo ob spomeniku žrtvam nacizma na centralnem celovškem pokopališču v Trnji vasi. Tudi letos se je te svečanosti udeležilo lepo število bivših borcev in žrtev nacizma. Deželni poslanec mag. Peter Kaiser je v svojem govoru poudaril, da je v času, ko se neonacistični duhovi ponovno krepijo, še bolj pomembno, da se poudari delež borcev proti nacizmu in žrtev nacizma pri vspostavitvi druge avstrijske republike. V podobnem smislu so spregovorili še prim. dr. Lexer, Gernot Nischelwitzer in dr. Marjan Sturm, predsednik ZSO.

Zveza koroških partizanov

VABILO

Zveza koroških partizanov priredi vsako leto za Dan mrtvih na drugem pokopališču centralno spominsko svečanost v spomin borcem in proti fašizmu in vsem ostalim žrtvam fašizma, ki so darovali svoja življenja za našo svobodo.

Letos bo **centralna spominska svečanost** v soboto, 31. 10. ob 15. uri na pokopališču na Radišah.

Spomnili se bomo vseh žrtev fašizma, ki počivajo na tem pokopališču. Smatramo, da je naša dolžnost, da se tem žrtvam poklonimo tudi mi, ki smo doživeli svobodo. Zato vas vabimo, da se te spominske svečanosti udeležite v čim večjem številu.

Obletnica

Učenci in učitelji Javne dvojezične ljudske šole v Celovcu so za svojo prvo obletnico pripravili prijetno in kvalitetno proslavo, na kateri so pokazali, da šola opravičuje svoj namen v smislu dvojezičnosti in interkulture vzgoje.

Izjava Zveze slovenskih organizacij

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem odločno zavrača vsakršno ljudsko glasovanje, ki je usmerjeno proti tujcem v Avstriji in kot ga zahteva svobodnjaška stranka s Haiderjem na čelu.

Tako glasovanje pomeni zlorabo demokratičnega političnega instrumenta in ima namen, življenja in razpihovanja najnižjih instinktov v družbi in v posameznikih. Neizogibna posledica takega ravnanja je nasilje proti vsemu, kar ni nemškega, nasilje, kakršno je v Nemčiji že izbruhnilo in že zahtevalo ranjence in tudi smrtne žrtve. Ob takem nasilju bi začeli v državi krminalizirati tujce, priseljence, drugače govoreče, krivdo za izgredo pa bi začeli zvrčati ravno na tiste, ki iščejo pomoči in človeške pogoje za življenje.

Mnenja smo, da se ostale stranke v Avstriji ne upirajo dovolj takemu glasovanju, da ne nastopajo dovolj odločno proti vsem strankarskim in nestrankskim strukturam, ki dopuščajo sovražstvo do tujcev in tudi do manjšin v lastni državi.

Koroški Slovenci imamo še dobro v spominu ljudsko glasovanje v zvezi z ločevanjem otrok v šolah, ko je FPÖ kot edina stranka podprla koroški Heimatdienst in netila razdor med prebivalstvom na Koroškem. Tovrstna glasovanja so se izkazala kot hujskanje avstrijskega ljudstva proti inozemcem, emigrantom in tudi manjšinam. Ravno Haiderjeva FPÖ se naslanja na politični program, ki ima v svojih načelih zapisano različno vrednotenje ljudi iz manj razvitih dežel, kar je osnova za vsakovrstno diskriminacijo in rasizem.

Preberite:

– o simpoziju narodnih skupnosti str. 2

– Zakaj naenkrat... komentar str. 2

– „Moja naloga je soustvarjati sožitje“, pravi dr. Marketz str. 3

– veliki praznik dvojezične šole v Celovcu str. 4

– Dober večer, sosed! str. 4

– Odprtje preurejene posojilnice v Sinči vasi str. 5

– Dob spet zmagal str. 7

Vladni stranki sta si edini: pot v združeno Evropo vodi v Bruselj in Maastricht, je edino zveličavna za avstrijsko gospodarstvo. Kdor ji nasprotuje, je ali levičarski ekstremist in sanjač ali pa desničarski reakcionar, ki se brani evropskega standarda na političnem, kulturnem in gospodarskem področju. V Evropski skupnosti se cedita strd in mleko, sta si enotnega mnenja Sindikalna zveza in

KOMENTAR

dr. Francija Zwittera

ZAKAJ NAENKRAT ZA EVROPSKO SKUPNOST?

Zveza industrialcev, kot tudi socialdemokrati in ljudska stranka, brez vstopa v to skupnost preti kuturnopolitična megla in tema, gospodarska zaostalost, provincialnost, vzhodizacija.

Kdor si danes ogleda najvidnejše nasprotnike vstopa v Evropsko skupnost, si taki argumentaciji zagotovo lahko priključi: gnus do zmesi Haiderja, Kronen-Zeitung in Nenniga ob aplavzu Moikovih musikanstentadlnov in Forcherjevih pristnih in bradatih ter usjenokratkohlačnih volksmuzikantov gotovo ni prepričljiva alternativa socialpartnerskemu vladno-koalicijskemu že zdavnaj sprejetemu konceptu o vstopu v ES.

Očitno se je tudi avstrijska levica zbala nezaželenih sodrugov (da se izognem pojmu tovariš).

Prva se je kajpada s potjo v Evropo spoprijaznila avstrijska socialdemokracija pod vodstvom bankirja Vranitzkega, po začetni zaznavni skepsi strankinega članstva. Strankino vodstvo je svojim članom obljubljalo nova delovna mesta, nižje cene piva ter več izbire pri avtomobilskih zavarovalnicah in več konkurence pri bankah, skratka: več ponudbe – to so bile limanice za marsikatero delavca in nameščenca, ki si upravičeno želi izboljšanje svojega gmotnega položaja.

Vendar tudi najslajše obljube vladnih strank in javnopравnih institucij, kot so sindikalne ali industrijske zveze, očitno niso zalegle; instiktivno – podobno fenomenu Zwentendorf – se Avstrijci niso prepustili evropski evforiji, kakršno jim je predpisala vlada. Skepticizem ni samo ostal, marveč se je v zadnjih mesecih celo poglobil: problemi, kot so nevtralnost, suverenost, samostojnost, temelji avstrijske samozavesti, so v prebivalstvu očitno bolj zakoreninjeni kot je to vladujočima strankama všeč. In čim bolj se trudita

poudarjati, da je z zmago nad real-socializmom nujnost avstrijske nevtralnosti odveč, da si mora Avstrija prav zdaj zagotoviti svoj košček v francosko-nemški Evropi, od Litve preko Bosne tja do Somalije, tem manj se avstrijsko prebivalstvo strinja s tako vrsto politike.

In ta skepsa avstrijskega prebivalstva do vladnih ES-načrtov ne postaja nič manj vredna, če se je hoče polastiti tudi svobodnjaški führer Haider: s svojim občutkom za populizem je dognal, da mu odklonitev ES verjetno zagotavlja volilne glasove.

Prav tako kot Haiderjeva bitka proti najpomembnejšim privilegijem v Nacionalni banki ne bi smelo nobenega levičarja ali liberalca odvrniti od istega nasprotovanja samo zato, ker je prav on te privilegije odkril in napadel, se tudi noben pošten avstrijski demokrat in levičar ne bi smel odvrniti od aktivnega delovanja proti priključitvi Avstrije k ES, ki ne bi pomenila samo dokončane likvidacije kmečkega stanu v Avstriji, temveč tudi hladnokrvno priključitev Avstrije k velikemu zahodnemu nemškemu bratu, ki je šele pred kratkim požrl vzhodnega s podobnimi obljubami o večjih poklicnih, gospodarskih in kulturnih možnostih in ki trenutno vodi celotno bivšo Nemško demokratično republiko v kolonijo zahodnonemških koncernov in bivših junkerjev, magnatov in plemičev, ki nesramno kupujejo nekdanjo podružbljeno posest in ves narod pehajo v ekonomski propad in političen ekstremizem desnega kova.

Take usode si v Avstriji ne želimo in zato je nevarno, da levica, kar se tiče problema ES, prepušča iniciativo desnici, namesto da bi sama aktivno in ofenzivno vodila boj proti kratkovidni, pragmatični in brezfantazijski koaliciji dveh verjetno že preživetih strank.

IŠČEM SLUŽBO

ki jo lahko nastopim 1. januarja 1993. Hvaležen bom za vsako ponudbo. Mag. Albert Smrečnik, teolog-pastoralni delavec, 9142 Globasnica 43.

Identiteta je večplastna

Preteklo sredo in četrtek je v Celovcu potekal tretji simpozij o narodnih skupnostih v Evropi, ki ga je priredil Biro za slovensko narodno skupnost pri koroški deželni vladi. Generalna tema simpozija je bilo vprašanje sožitja med večino in manjšino.

O „deležu manjšin k avstrijski identiteti“ je govoril univ. prof. dr. Moritz Csaky, ki je poudaril, da identiteta nikoli ni uniformna, temveč je večplastna. Avstrijo bistveno določa etnična, kulturna in jezikovna pluralnost. Zaradi tega Avstrijo ni mogoče definirati zgolj nacionalno, saj nosi v sebi raznolikost vseevropskih dimenzij. Identiteta ni nekaj statičnega, temveč je vedno v razvoju in se spreminja.

Temu procesu so podrejene tako manjšine kot tudi večine. Če bi to večplastnost identitete skušali izriniti ali pa pozabiti na vse konstitutivne elemente le-te, bi povzročili individualne in kolektivne nevroze, je zaključil prof. Csaky.

Nemški pedagog Auerheimer je govoril o sožitju med večino in manjšino in ugotovil, da sožitje uspeva le tedaj, če se kultura manjšine in kultura večine ne definirata kot nekaj zaključnega. Če kulturam pripišemo nadčasoven značaj, postanejo kulturne razlike nepremostljive in se s tem odtegnejo vse osnove interkulturalni komunikaciji. Auerheimer kritizira teorijo etnopluralizma, ki jo propagirajo desničarski intelektualci, ker ta onemogoča medsebojno oplojevanje. Kulturna izmenjava je smiselna le, če se prizna zgodovinska in načelni synkretistični značaj vsake kulture; tedaj pride do medsebojnega oplojevanja, ki je bilo v preteklosti samoumevno.

Auerheimer odklanja dva modela sožitja: na eni strani etnopluralizem (beziehungloses Nebeneinander), ki v ekstremnih primerih vodi do apartheida, do izrinjanja manj-

šin v subkulturne rezerve ali gete, in na drugi strani do stalnega asimilacijskega pritiska.

Temu nasproti Auerheimer postavlja živo sožitje, plodno kulturno izmenjavo, ki ga manjšina in večina doživljata kot medsebojno obogatitev.

Ljudje se bodo morali naučiti živeti v svetu, ki ga doobira ne poznajo, naučiti se bodo morali odprto sprejeti

O sprejemanju slovenske literature v nemškem jezikovnem prostoru in o prevodih avstrijske literature v slovenščino sta referirala Peter Kersche in Janko Ferk.

Janko Zerzer in Janko Malle sta govorila o vlogi slovenske literature v koroškem prostoru. Philip Rauscher, tajnik katoliške izobraževalne institucije „Katholisches Bildungswerk“, in dr. Baumgartner, predstavnik izobraževalne institucije „Kärntner Bildungswerk“ pa sta nakazala vlogo obeh institucij pri oblikovanju sožitja v deželi.

Udeleženci simpozija o narodnostnih skupnostih v Celovcu

tujca, nepoznanega in prepoznati tujca tudi v sebi.

O vlogi katoliške cerkve pri pozitivnem oblikovanju sožitja med slovensko manjšino in večino v deželi sta spregovorila predsednika Nemško-slovenskega koordinacijskega odbora krške škofije dr. Valentin Inzko in dr. Ernst Waldstein.

O pravnih manjšinskih zaščitah je spregovoril dr. Franz Sturm, ki je ob tem poudaril, da avstrijska ustava ščiti manjšine. Nakazal je, da bi morala biti pravna zaščita koroških Slovencev bolj liberalna, še posebej kar se tiče dvojezičnih topografskih napisov.

Tomaž Ogris je v svojem referatu nakazal vlogo in koncepcijo Delovne skupnosti „Avstrijske narodnosti v SPO“.

Tretji simpozij deželne vlade je pozitivno presenetil, ker je nudil pestrost in sodobnost tem z zanimivimi predavatelji. Predavatelji in razprave so dokazali, da je sodobna razprava o sožitju med večino in manjšino v polnem razmahu. V ospredju razprave o sožitju so bili nacionalistični ali med in večkulturni pristopi k reševanju tega vprašanja.

Simpozij bi si zaslužil več pozornosti, tako s strani večine kot manjšine.

Gerald Szyszkowitz: Puntigam ali umetnost pozabljanja

Trekman) romana Puntigam ali umetnost pozabljanja. Dogajanje sega v čas tik pred začetkom druge svetovne vojne. Hčerka podjetnika Puntigama je intelektualka, novinarka, ki je zaposlena pri nekem židovskem časopisu na Dunaju. Ne more se sprijazniti z oportunističnim ravnanjem svojega očeta in njegovih prijateljev, kmalu se poveže z odporiškim gibanjem, v katerem je tudi precej štajerskih Slovencev, ki jih imenujejo tam (kot pri nas) vindišarje. Marianne ostane zvesta svojemu prepričanju, da je njena dolžnost kljub ječi, pretepanju in zasledovanju.

Ta knjiga je danes dragocena že zato, ker prikazuje smiselnost boja za humanitarnost, za mir in za toleranco med narodi. Prikazuje krivdo malih ljudi, ki so krivi tragedije predvsem zato, ker se iz koristoljublja udinjajo nečloveški ideologiji. Tehnologijo je človeštvo razvilo, svojega primitivizma pa ni nikoli premagalo;

prav taki ljudje kot takrat živijo tudi danes, tudi danes poskušajo razne skupine podpihovati mržnjo do tujcev – čeni sovražnika na državnih mejah, ga je treba poiskati znotraj njih. Knjiga o nedavni preteklosti nalašč za današnji čas.

S.W.

PUNTIGAM
ali
UMETNOST
POZABLJANJA
Gerald Szyszkowitz

DRAVA

ŠIRITE
SLOVENSKI
VESTNIK

AKTUALNI RAZGOVOR

z Jožetom Marketzom se je pogovarjala Sonja Wakounig.

„Moja naloga je soustvarjati sožitje“

Katere so naloge, ki si jih prevzel pri Dušnopastirskem uradu?

To je odvisno od tega, kaj od mene pričakujejo naše fane, naš urad je samo služba zanje. Naša glavna naloga je, da se skupno z drugimi v škofiji ukvarjamo z načrti v pastorali. Največje težave so šele pred nami: v prihodnje bo zelo malo duhovnikov. Trenutno jih je še dovolj, vendar je njihova povprečna starost visoka. Zdi se, kot da si farani in farni sveti s tem preveč ne belijo glav – položaj pa se bo že čez deset let povsem spremenil. Mladih duhovnikov ni. Že sedaj je treba razmišljati, kako najti načine, kako bi lahko na drugačen način posvetili duhovnike, morda poročene. Laikom bomo morali prepustiti precej več odgovornosti, vendar jih je treba prej tudi izobraziti. Prav tu bi bilo treba začeti. Ponekod si mislijo: saj imamo še našega fajmoštra, potem bo pa že kako.

Gen. vikar dr. Frankl ugotavlja, da je manj konfliktov zaradi dvojezičnosti kot nekoč. Se z oceno strinjaš?

Ponekod je atmosfera res bolj odprta, drugje pa je še vedno precej zastrupljena. Mislim pa, da smo se najbrž res malo bolj naučili reševati konflikte; potrebna je odprtost, volja, da spoštujemo drugega. V cerkvi je gotovo glavna naloga, da delujemo v smislu sožitja, pravičnega seveda, ki ne gre na račun ene ali druge narodne skupnosti. Po moje pa je največji problem v tem, da se obeh skupnosti sploh ne da opredeliti, preveč je „vmesnih“. Za reševanje konfliktov bi bilo seveda bolje, če bi teh ne bilo, cerkev naj bi ljudi opogumljala, da bi našli svoje mesto. Ti ljudje se za „vmesnost“ zagotovo niso odločili po intelektualnih razmišljanjih, pač pa so bili vanjo potisnjeni. Ljudi je treba osvoboditi. Lahko bi bili tudi „tu in tam“, ne pa samo vmes. Spoštujem pa odločitev vsakega. So ljudje, ki so si zelo zavestno prisvojili t. im. regionalno kulturo obeh narodnostnih skupin, a takih je zelo malo. Po sili razmer pa so vmesni res nekje vmes in ne spadajo ne sem in ne tja. Zato je seveda najbolje, da so bogoslužja dvojezična: vsak lahko pride in sprejema tisto, kar mu bolj odgovarja. Po moje bi vsaka evharistija v naši škofiji morala biti vsaj malo dvojezična – okrog oltarja se zbirajo razni narodi.

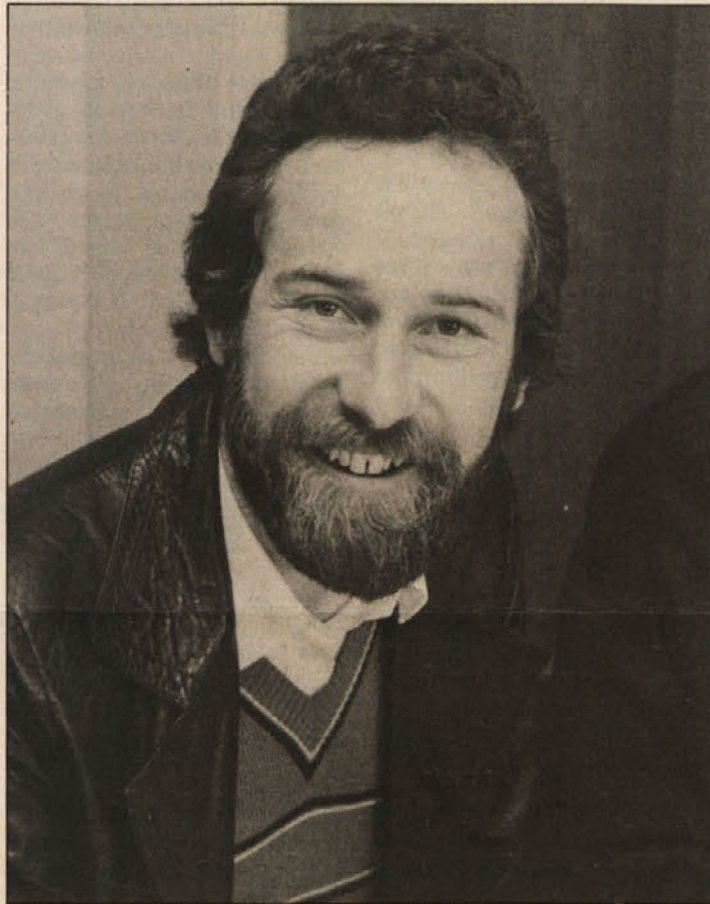
Stori cerkev na Koroškem dovolj za sožitje v deželi?

Prizadeva si. Tudi kot inštitucija je cerkev včasih pod pri-

tiskom, tako kot posamezniki v njej, in tudi mi ne znamo reševati konfliktov vedno na najbolj idealen način; tudi mi imamo predsodke kot posamezniki in tudi mi se moramo osvoboditi v odnosu do jezika, do naroda, do drugega, drugačnega.

mnenje o priznavalnem principu, o katerem so nekateri načeli debato? Pravijo: pokažimo, kaj nas je „v hlačah“, kdor pa se hoče skriti, pa naj se.

Idealno bi bilo, če bi se mogel vsak nekam priznati.

Kaj lahko cerkev stori npr. ob novih izrazih sovražnosti proti tujcem?

Nekatere cerkvene osebnosti so že itak javno povedale, da je tako sovražstvo za kristjana nesprejemljivo. V vsakem je treba videti človeka, kakršen si sam, ki ima pravico do strehe nad glavo, do hrane itd., in to ne glede na to, kje. Kristjan se mora zavedati, kaj je njegova dolžnost, vendar pa se taisti kristjan boji tudi za svoje, greši, ker misli, da je ogrožen in se brani drugega.

Multikultura – kaj ti pomeni?

Cerkev je zame po svojem bistvu multikulturalna, naš cilj je neka multikulturalnost v nebesih. Naj navedem sv. Janeza: v njegovem videnju Apokalipse, kako bo za našim časom, v nebesih: okrog jagnjeta stojijo ljudje vseh rodov, jezikov, narodov in ljudstev. To je vizija končne družbe, v to smer moram delovati, da bi se lahko vsaj deloma uresničila že na zemlji. Multikulturalna družba je zame vizija prihodnosti in moja dolžnost je, da jo skušam uresničevati.

Kot Slovenec v javnosti se moraš dan za dnem nekako priznavati. Kakšno je tvoje

Moja naloga v koroški cerkvi pa je, da soustvarjam sožitje, v katerem lahko vsak brez strahu in prisile izbira – ta svoboda je zame najvišja vrednota. Če hoče kdo izdelati kak kataster, pa naj ga, druga stvar pa je, zakaj ga hoče, gotovo imajo zagovorniki svoje politične cilje, katerih jim ne oporekam. Jaz osebno pa za to gotovo ne bom delal propagande. V cerkvenem nauku je narodna identiteta nekaj pomembnega; tako kot si človek prisvoji vrednote v družini, zraste tudi iz naroda. Nad narodno identiteto pa je vrednota svobode, kar pa pri nas ni vedno upoštevano. Pravico priznavanja imamo, ne pa dolžnosti, ker narodnost tudi ni vrednota – ni vrednota biti Slovenec ali Nемец. V življenju so vrednote zvestoba, ljubezen itd., ali sem svoboden, dopuščam svobodo drugemu.

Kaj bi pokritiziral pri Slovencih?

Kaj naj kritiziram, ko sem sam Slovenec? Tisti pregovor: homo homini lupus bi prevedel v: Slovenec Slovencu Slovenec. To, da bi vsi radi vsakogar spravili v predalček, da pa hočeš biti v prvi vrsti človek, pa ni tako važno, me že zelo boli.

OBZORNIK

Bush dohiteva Clintona

NEW YORK (Reuter). – Pet dni pred volitvami je demokratiški kandidat za ameriškega predsednika Bill Clinton skoraj vso prednost pred nasledovalcem, sedanjim predsednikom Georgom Bushom. Po javnomnenjski raziskavi, ki sta jo izvedli revija Time in kabelska tv mreža Cable News Network 10 dni pred volitvami, vodi Clinton le za sedem točk pred Bushom (38:31), neodvisni kandidat Ross Perot pa naj bi zbral 17 odstotkov glasov. Če bo Američane v zadnjih dneh prevzel strah pred spremembami in nelagodni občutek do novega obraza v Beli hiši, se zna zgoditi veliko presenečenje v korist Busha.

Milošević spet na čelu srbske socialistične stranke

BEOGRAD (Tanjug). – Na nedeljskem predčasem kongresu Socialistične stranke Srbije (SPS) je bil za predsednika stranke z veliko večino izvoljen edini kandidat za predsednika Slobodan Milošević. Kongresa se je udeležilo 950 delegatov, zanj pa se jih je izreklo kar 915. Ob nastopnem govoru so ga delegati pozdravljali kot „ustanovitelja in združitelja srbstva, ki je od boga poslan, da reši Srbijo.“ Milošević je svojo funkcijo

sicer prepustil generalnemu sekretarju Milomiru Miniću, ker po ustavi ni združljiva s funkcijo predsednika republike, kljub temu pa bo o politiki stranke v največji meri odločal prav on. Zaradi ostre Miloševićeve kritike dosedanjega strankinega vodstva sta kongres demonstrativno zapustila vodilna funkcionarja Bogdan Trifunović in Aleksander Bakočević, doslejšnji vmesni predsednik SPS Borisav Jović pa je ostal v predsedstvu.

V Litvi zmagala levica

Na nedeljskih volitvah v Litvi, prvih pravih po dokončni ločitvi od nekdanje Sovjetske zveze, je največ glasov zbrala bivša samostojna litovska komunistična partija Algirdasa Brazauskasa in krepko porazila nacionalni Sajudis, ki ga je leta 1989 ustanovil Vyatautis Landsbergis. Zmaga prenoviteljskih bivših komunistov je izraz nezadovoljstva volilcev zaradi težkih socialnih razmer, ki jim Sajudis ni bil kos. Druga po volilnih rezultatih je litovska demokratična stranka in šele tretji Sajudis. Koalicijsko vlado bosta verjetno formirali zmagovalni stranki, po ustavi, za katero je bil v nedeljo hkrati izveden referendum, pa bodo morali v treh mesecih izvesti tudi predsedniške volitve.

Izbrali miss Slovenije

Če je država samostojna, suverena, če ima svojo vojsko, letalsko enoto in ustanavlja svojo mornarico, ima svojega generala, ki teče za stavo na javnih prireditvah, če ima Slovenija rekordno število parlamentarnih in zunajparlamentarnih strank, cel ducat predsedniških kandidatov, ki so po tržnih zakonitostih vedno pripravljene na razprodajo svojih bliskovitih idej, če ima še to in ono, potrebno in nepotrebno, mora imeti tudi svojo najlepšo, torej miss. Dobila jo je prejšnji teden na zaključnem izbirnem tekmovanju na Bledu. Med velikim številom potezovalk za ta mikaven naslov, predvsem iz Štajerske, si je bleščeči trak najlepše okrog mikavnih prsi obesila Koprčanka Nataša Abram. To sedemnajstletno lepotičko bosta na svetovnem sejmu lepote v Južni Afriki spremljali dve Štajerki (na sliki levo in desno).

Ravnateljica Brigita Hambrusch med svojimi učenci in častnimi gosti

Ob 1. obletnici Javne dvojezične šole v Celovcu

Velik praznik malih dvojezičnejšev

Javna dvojezična ljudska šola v Celovcu je praznovala svojo prvo obletnico. To v normalnih razmerah seveda ne bi mogel biti vzrok za večje proslavljanje, toda če se spomnimo na dolgo pot do njenega nastanka, na vse odklonilne izjave vodilnih koroških politikov, na vztrajanje družine Messner, gladovno stavko na deželni vladi, odločitev ustavnega sodišča in nagajanje pri izvršitvi pozitivne razsodbe, je že prva obletnica pravi jubilej.

Na ljudski šoli Karla Rennerja ob Žrelski cesti v Celovcu tri oddelke Javne dvojezične ljudske šole v drugem letu njenega delovanja obiskuje 29 učenk in učencev. Prvi razred (8 učencev) poučuje učiteljica Sabina Nachbar, drugi (12) Stanko Vavti, kombinirani tretji in četrti razred (9) pa ravnateljica Hambruscheva.

Vodstvo šole, učitelji in učenci so se na obletnico temeljito pripravili. Nastopili so kar vsi, peli so v zboru, slovenske in nemške pesmi, pa še italijanske, recitali so in plesali. Obiskovalci, predvsem starši učencev in prijatelji dvojezične šole ter nekaj častnih gostov, pa so bili nad njihovimi nastopi upravičeno navdušeni.

Ravnateljica je v uvodnih besedah opisala razvoj šole, začetne težave. Dejala je, da se je materialno stanje sicer že izboljšalo, da pa bo šola potrebovala nadaljnja finančna sredstva, da bo lahko opravljala kvaliteten dvojezični pouk in interkulturalno vzgojo. Potreba po taki šoli v Celovcu se je po besedah Hambruscheve potrdila, saj postaja resnično mesto dvo in in večjezičnosti.

Dr. Anton Schellander je udeležence proslave pozdravil

v imenu združenja staršev, na prisotne predstavnike političnih in šolskih oblasti, Siegberta Metelka, dr. Schlapperja, mag. Petra Kaiserja in dr. Franza Schleicherja pa je apeliral za razvoj šole z morebitnim odpiranjem dodatnih oddelkov na drugih šolah, saj samo ena lokacija v Celovcu povzroča otrokom kar precej težav na poti v šolo.

Okrajni šolski inšpektor dr. Franz Schleicher je v pozdravnem nagovoru izrazil navdušenje nad rezultati, ki jih je bilo čutiti v izvajanju učencev. Šola je ocenil kot veliko obogatitev šolstva, interkulturalno in večjezično vzgojo pa kot pravi odgovor za mirno sožitje med narodnostnimi skupnostmi. „Kongres narodnostnih skupnosti, ki prav te dni poteka v Celovcu,“ je dejal, „bi moral potekati tu, da bi udeleženci konkretno doživeli, kaj pomeni skupno življenje!“ V nadaljnjem je dr. Schleicher znanje dveh jezikov ocenil kot privilegij in večjo življenjsko kvaliteto in opozoril na našo skupno budnost, da nekatere sile s kakim ljudskim povpraševanjem teh pridobitev ne bi odpravile.

Jože Rovšek

Dober večer, sosed!

Letošnje prireditve ob nacionalnem prazniku:

V Železni Kapli...

Leta 1975 je SPD Zarja v Železni Kapli pričelo s prireditvami ob avstrijskem nacionalnem prazniku in tudi v nedeljo so Kapelčani nadaljevali z dolgo vrsto koncertov in ta dan počastili z zgledno dvojezičnim kulturnim srečanjem pod geslom Dober večer, sosed – Guten Abend, Nachbar.

Kar uvodoma je treba povedati, da se ne morem spomniti, kdaj bi ob tej priložnosti v farni dvorani vladalo tako optimistično in prijetno vzdušje – čeprav smo slišali tudi precej resnih in globokih besed.

Recitatorji so v dveh jezikih z jasnimi besedami (izpod avtorskih peres) vpeljali v globlji pomen vseh razmišljanj in srečevanj ljudi in nas pozvali, da si kljub žalostnim dogodkom današnjih dni „zajemo pesem o svetlih dneh prihodnosti“.

Dr. Maja Haderlap, dramaturginja, pa je v zbranem slavnostnem govoru razmišljala o mejah med državami in ljudmi, o tem, kako raznovrstne meje lahko ločujejo, in o tem, kako potrebno in pravzaprav enostavno je te meje prestopiti. Menila je, da le miroljubne misli pripeljejo do miroljubnih dejanj, pri tem pa postavila za vzgled prej umetnike kot politike.

Župan dr. Haller je dopolnil, da naj bi odgovorni politiki in tudi posamezniki z vsakim svojim dejanjem varovali svobodo in mir in da mora tolerantnost veljati za vsakogar brez razlike.

Dvorana v Železni Kapli je bila nabito polna.

Napolnili so jo obiskovalci obeh narodnosti, starejši in mlajši, prišli so celo iz oddalje-

nejših krajev in predsednik je lahko pozdravil tudi vrsto častnih gostov. Ob tem razveseljivem dejstvu zagotovo lahko upravičeno ocenjujemo, da so se ljudje naučili ceniti take „dobrososedske“ prireditve, da si jih želijo, da celo pričakujejo dobromišljenih besed. Tako jim je torej tradicionalni kulturni večer v Železni Kapli prava priložnost, da skupaj z nastopajočimi praznujejo avstrijski nacionalni praznik.

Številen obisk pa zagotovo pogojuje tudi izbor sodelujočih in spored prireditve. Prispevki vseh skupin so bili na kvalitetni ravni, iz izvajanja pa je bilo čutiti, da prihaja iz srca in je mišljeno odkrito. Omeniti je treba tudi „posebnost“, da so vsi zbori zapeli tudi pesem v jeziku naroda sosedu.

Recitatorski nastop je zrežiral Poldej Zunder, „Gemischer Chor der Penisonisten Eisenkappel“ je pripeljal na

V Borovljah...

Enajstič po vrsti je SPD „Borovlje“ izvedlo prireditev s sosedi zase in za sosede. Dvorana pri Cingelcu je bila v soboto zvečer sicer polna, a skorajda brez sosedu.

Društvo se je pri nastopajočih tokrat odločilo za sosede onkraj državnih meja; nastopil je oktet iz Karlovca (Hrvaška) in pa kantavtor Ivo Tull iz Trsta. Posebno slednji je navdušil mlajšo in starejšo publiko in je bil blagodejen kontrast klasičnemu petju zborov.

Nastopil je tudi domači deklški zbor pod vodstvom Edvarda Oražeta in pa Šmarješki kvartet z narodnimi pesmimi v obeh jezikih.

Po pozdravu predsednika

Na Radišah....

Žal se je malo nemško govorečih sosedov zbralo na Radišah, kjer pa so sicer dostojno praznovali avstrijski nacionalni praznik.

Skupine SPD „Radiše“,

moški pevski zbor iz Podgrada in nekdanja učiteljica na Radišah, pesnica Milica Hrobath, so občinstvu nudili pester spored.

Svoje misli k prazniku je raz-

Na radiški prireditvi so nastopili tudi najmlajši

prvi „veliki“ nastop Blasius Mitsche.

Burschenquartett St. Margareten/Šmarjeta in Smrtnikove fante bi lahko še dolgo poslušali, prav tako „Vaščane“, ki so pod vodstvom prof. Jožka Kovačiča navdušili. Če pa se ob tem še posebno veselimo napredovanja mešanega pevskega zbora Zarja in navdušeno zaploskamo mlademu dirigentu Gabrielu Lipušu, nam naj to domačinom nihče od ostalih ne zameri.

Naj je torej kdo na prireditve ob avstrijskem nacionalnem prazniku prišel zaradi petja, zaradi govorjene besede, iz osebne zavesti ali iz same radovednosti, menim, da je vsak lahko odšel potešen, povrh pa še dobrih misli in dobre volje.

Tako je za praznik tudi prav, in če k prazniku spadajo tudi čestitke, potem naj te veljajo vsem nastopajočim, organizatorjem (tudi za družabni del) in v enaki meri tudi obiskovalcem.

Miha Traunik

društva Melhijorja Verdela je spregovoril tudi zastopnik občine Borovlje inž. Primik. Poudaril je pomen nacionalnega praznika in avstrijske nevtralnosti, opozoril pa je tudi na nevarnost pretečega nacionalizma, posebno ob primeru ljudskega glasovanja o tujcih, ki ga hoče izpeljati Haiderjeva stranka.

V Borovljah se že nekaj časa ukvarjajo z vprašanjem, zakaj sosed ignorira tovrstne prireditve. K Cingelcu ga ni – morda bi bilo bolje, če bi to praznovanje ostalo v mestni hiši. Skratka – prireditve je bila lepa, ljudje so bili zadovoljni, a cilja (soseda) žal ni dosegla!

S.W.

pletel dr. Ralf Unkart, bivši direktor urada deželne vlade. V zelo osebni nagovoru je med drugim poudaril enakopravnost jezikov in kultur na Koroškem. Posebno v stiskah slovensko in nemško govoreči Korošci iščejo skupnost, kar je tudi sam doživel v 2. svetovni vojni.

Poblizje so se sosede lahko spoznali še ob dobrem priprku v klubski sobi.

Prireditve so se med drugim udeležili drž. posl. Dieter Antoni, predsednik ZSO dr. Marjan Sturm, namestnik žrelskega župana Paul Käfer, zastopnica SPZ Mira Schmid in številni občinski odborniki.

V prihodnje bo treba vsekakor razmišljati o novih vsebinah te prireditve. Noben govornik se ni spomnil evropske razsežnosti problemov, tako da prvič izobešana evropska zastava ni bila podprta s primerno vsebino.

Franci Walter

Srečanje v Žvabeku

SJG-Socialdemokratska mladina in Delovna skupnost „Avstrijske narodnosti v SPÖ“ sta v petek, 24. oktobra, v dvorani gostilne Hafner v Gornji vasi pri Žvabeku priredili srečanje s kulturnim programom. Najprej je s kvalitetnim programom nastopila Pevsko instrumentalna skupina iz Žvabeka pod vodstvom Rozine Katz, nato so nam z izrazitimi glasovi zapeli pevci skupine „Stimmen aus Kärnten“, nazadnje pa je nastopil še Friedbert Kerschbaumer, katerega v Žvabeku že iz prejšnjih nastopov dobro poznajo.

Ne vem, ali je bil čas neugoden ali pa se bojimo srečanja z nemško govorečimi sosedi. Prireditve so se udeležile povabljenе skupine, njihovi spremljevalci, organizatorji, le obiskovalcev je bilo bolj malo. Škoda. Dobri nameni, lepe besede vidnih predstavnikov SPÖ, npr. deželnega poslanca mag. Petra Kaiserja in državnozbornskega poslanca dr. Dietra Antonija so naletele bolj na prazne stole in mize, ne pa na ljudi, ki bi jih morali slišati. Tudi denar, ki so ga zbrali s prostovoljnimi prispevki, je bil dobro namenjen – za pomoč beguncem na Rav-

nah na Koroškem v Sloveniji, lahko pa bi ga bilo več.

Namen prireditve je bila dolžnost brez predsodkov in brez zapostavljanja slovenskega jezika. Ugotavljam, da smo doslej skupna srečanja ob nacionalnem prazniku prirejali samo mi Slovenci z našimi kulturnimi društvi. Če gledamo iz tega vidika, je ta prireditev, ki so jo organizirali sosedi, napredek. Še večji pa bo, ko bodo tudi funkcionarji, kot npr. okrajni sekretar ali podžupan, ob otvoritvi in zaključnih besedah lahko govorili v obeh jezikih. Da ne bomo multikulturni samo mi Slovenci!

Vsekakor pa je vsaka tovrstna prireditev lahko korak k boljšemu sožitju in odstranjevanju predsodkov, prispeva pa tudi k ustvarjanju prijateljskih vezi, tako človeških kot kulturnih. Morda pa bo v prihodnje vendarle več zanimanja za ponujeno robo. Naj zaključim z željo, ki sta jo ob koncu prireditve izrekla mag. Kaiser in Ana Blatnik, in sicer, da bi na Koroškem naroda soseda živela v slogi, enakopravna v spoštovanju drug drugega, ne pa drug proti drugemu.

KUFR

Kulturna prireditev v Svečah

V soboto, 24. oktobra je SPD Kočna izvedlo kulturno prireditev ob avstrijskem nacionalnem prazniku.

V programu se je branje dramskega igralca in pesnika Toneta Kuntnerja dobro dopolnjevalo s petjem domačega moškega pevskega zbora pod vodstvom A. Feiniga. Po uvodni pesmi je poslušalce in častne goste pozdravila predsednica društva Tatjana Feinig.

Nato je predsednik NSKS dr. Matevž Grile spregovoril o položaju koroških Slovencev. Dejal je, da je v zadnjih letih po njegovem mnenju prišlo do velikih sprememb zaradi pomlajevanja politikov in evropskega mišljenja, ki ne zagovarja asimilacije. Poleg tega smo koroški Slovenci v zadnjih letih dobili slovensko televizijsko oddajo in pa dve gospodarski šoli. K boljši situa-

ciji pa je pripomogla tudi osamosvojitve Slovenije.

Tone Kuntner je iz svoje pesniške zbirke bral oz. recitiral predvsem pesmi, ki se nanašajo na slovenskega kmeta in ki opevajo bolečino kmeta, ki je ostal na svoji zemlji, izseljevanje ljudi v druge države, kjer se jim obeta boljši zaslužek. V skoraj vseh pesmih opeva kmečko življenje z malo veselja in veliko žalosti. Nekaj teh pesmi je v nemškem prevodu prebral študent Tomi Partl iz Mač.

Z recitacijami so se dobro ujemale koroške narodne pesmi, ki jih je tokrat posebno občuteno zapel domači moški zbor.

Ob koncu prireditve pa nas je Tone Kuntner navdušil s Prešernovo Zdravljico: *Dokaj dni naj živi Bog, kar nas dobrih je ljudi!*

M.F.

Sodobno preurejena posojilnica v Sinči vasi

Še pred Tednom varčevanja so prejšnji teden v četrtek v Sinči vasi odprli sodobno preurejeno stavbo tamkajšnje posojilnice, filiale Posojilnice-Bank Podjuna Dobrla vas. Na svečanosti se je zbralo precejšnje število domačih zadrugnikov in gostov iz Dobrle vasi, Velikovca in Celovca. Predsednik matične posojilnice Tine Wastl je posebej pozdravil dobrolskega župana, deželnega poslanca Josefa Pfeiferja, predstavnika področne trgovske zbornice Velikovec Wilhelma Redla in direktorja Zveze Slovenskih zadrug dipl. trg. Joza Habernika.

Posojilništvo v Sinči vasi ima že več kot stoletno tradicijo. Tedanjo posojilnico je ustanovil slovenski narodnjak, dobrolski župan Janez Šumah. To je bila dobrolska posojilnica s sedežem v Sinči vasi. V poznejših letih je posojilništvo v tem kraju predvsem zaradi težkih narodnostnih razmer zamrlo, njeno delovanje pa so obnovili šele l. 1984. Sedanji vodja posojilnice Mihi Hanscho je poslovanje prevzel

leta 1988, od septembra istega leta dalje pa posluje vsakodnevno. V prvem obdobju še ni bila rentabilna, izgube je morala pokrivati matična posojilnica, v zadnjih dveh letih pa se finančni promet

Mihi Hanscho

povečuje in že pokriva stroške poslovanja.

Za preureditev posojilnične stavbe, ki je stala preko dva milijona šilingov, je načrte izdelal domači arhitekt Tomaž Hudl iz Nonče vasi, s svojo arhitekturno podobo pa se lepo vključuje v okolje in ga celo polepšuje.

Prav arhitekturno vključenost stavbe in krepitev gospodarske moči Sinče vasi je v svojem nagovoru posebej poudaril

dobrolski župan Josef Pfeifer, ob tem pa je zadrugnikom čestital in jim zaželel veliko poslovnih uspehov. Spregovoril je tudi Wilhelm Redl od velikovške trgovske zbornice in poudaril pomen vsakega malega obrata za koroško gospodarstvo, direktor ZSZ Joza Habernik pa je Sinčo vas izpostavil kot zibelko slovenskega zadrugništva, saj je bila tem ustanovljena prva slovenska blagovna zadruga. Tudi zaradi tega je izrazil zadovoljstvo, da je prenova uspela in da se tudi rezultati delovanja posojilnice povečujejo. Ob tem je pohvalil tudi skrbno gospodarjenje celotne dobrolske posojilnice, ki da med slovenskimi posojilnicami dosega kar najboljše rezultate. Veliko zaslug za to je pripisal tudi pokojnemu dolgoletnemu predsedniku Štefanu Sienčniku.

Po otvoritveni svečanosti in blagoslovitvi prenovljene stavbe so se udeleženci ob prigrizku in pijači v zadovoljstvu zadržali v prijetnem pomenku. J.R.

Poslovni uspehi ZSZ se nadaljujejo

Na občnem zboru Zveze slovenskih zadrug pretekli ponedeljek v Celovcu je poslovodstvo delegatom posojilnic, blagovnih zadrug in v ZSZ vključenih firm izročilo vzorno in pregledno poslovno poročilo, tiskano v treh jezikih (slovensko, nemško, angleško), predsednik upravnega odbora Mihael Antonitsch pa jim ga je obrazložil. Splošna ocena poslovanja v letu 1991 je ugodna, saj je v trendu naraščanja. Celotna bilančna vsota se je nasproti letu 1990 povečala (zaokroženo) 1,282 na 1,897 milijarde ali za 27,9 odstotka, hranilne vloge na 482,761 milijona ali za 23,8 odstotka, vloge bank so ostale skoraj na isti ravni, preglednica „posojila in krediti“, pa kaže upad za 25 milijonov, kar pa je po besedah direktorja dipl. trg. Joza Habernika zgolj podatek z dne 31. decembra in je zelo spremenljiv, celoten pregled pa kaže, da se je višina dohodka od obresti celo povečala.

Obratni uspeh je bil v letu

1991 za 14,2 odstotka višji in je znašal 35,6 milijona. Po pokritju vseh obveznosti in stroškov ter prenosu na sklade (jamstveni sklad skoraj 8 milijonov) je ostalo še 93,458 šilingov čistega dobička, ki pa ga je občni zbor sklenil prenesti v rezervni sklad.

Tudi podatki posojilnic izkazujejo porast bilančne vsote, blagovni izkupiček zadrug pa se je znižal za 70 milijonov šilingov.

V poročilu so bile omenjene tudi težave pri poslovanju blagovnih zadrug (Zadruga-market Kotmara vas) ter izvoznouvozne firme Sateko Gradec. V razpravi k poročilu se je oglasil samo dr. Valentin Kakl in predlagal formirnanje strokovnih skupin za poslovanje z republikami bivše Jugoslavije, z vzhodnimi in zahodnimi državami. Sicer pa je bilo poslovno poročilo potrjeno soglasno.

V zvezi s težavami pri poslovanju Zadruga-market Kotmara vas nam je direktor ZSZ Joza Habernik povedal, da to

zadrugo v veliki meri bremeni poslovalnici v Šentjanžu in Bilčovsu. Čeprav je šentjanska v zadnjem letu odprta samo dvakrat tedensko in so stroški manjši, pa se negativna bilanca vleče še iz prejšnjih let. Kotmirska zadruga je bila lani prenovljena in jo bremenijo velike investicije, pričakovan porast prometa pa še ni dosežen, čeprav se stanje izboljšuje. Tudi bilčovska poslovalnica je nekaj let izkazovala večje izgube, zato bodo bencinsko črpalko zaprli, blagovno poslovanje pa omejili verjetno na dvakrat tedensko. Robo bodo sproti dostavljali v Bilčovs, tako da kupci ne bodo bistveno prikrajšani.

Graška firma Sateko, v kateri je ZSZ udeležena od leta 1985 na prigovarjanje celovškega oddelka Gospodarske zbornice Jugoslavije, pa je v težavah predvsem zato, ker je bilo njeno poslovanje preveč usmerjeno samo v Srbijo (trgovanje s kristalnim steklom, repromaterialom in stroji). Ob znani situaciji Jugobanka najprej ni izpolnjevala finančnih obveznosti, sedaj pa je firma prizadel tudi finančni embargo proti Srbiji. „Vsi finančni posli so sicer zavarovani z bančnimi garancijami in upamo, da se bo stanje po ukinitvi embarga uredilo. V primeru plačila obveznosti bi imela firma celo dobiček. Mi z našimi krediti čakamo, firma pa bi lahko zašla v velike težave, če drugi upniki, predvsem banke, ne bi bili pripravljeni upoštevati deloma objektivnih težav in bi zahtevali poravnano dolgog. Seveda je treba poudariti, da je šlo poslovodstvo Sateka v prevelik poslovni in finančni riziko in da bi moralo poslovanje bolj razpršiti na več držav.“

Jože Rovšek

ŠIRITE SLOVENSKI VESTNIK

Društvo slovenskih pisateljev, prevajalcev in publicistov v Avstriji

vabi v

v soboto, 7. nov. t.l. ob 10. uri na

občni zbor

ki bo v Mladinskem domu, Mikschallee 4 v Celovcu

Dnevni red:

- poročilo odbora;
- razprava o poročilu;
- razrešitev starega odbora;
- diskusija o bodočem delovnem programu;
- izvolitev novega odbora;
- razno

Koncert Slovenske prosvetne zveze

Kol'kor kapljic, tol'ko let

Nedelja, 5. 11., ob 14.30

Sodelujejo:

- Ljubljanski oktet
- Vaščani pojo
- Moški zbor SPD Trta
- Moški zbor SPD Valentin Polanšek
- Mešani zbor PD Sele
- Mešani zbor Podjuna
- Folklorna skupina s Krasa

moderator:

Janez Hočevnar- Rifle

Predsedstvo občnega zbora ZSZ

Datum	Kraj	PRIREDITVE	Prireditelj
Sobota, 7. 11. 20.00	pri Miklavžu v Bilčovsu	Smeš v zrcalu – gostovanje igralske skupine SPD Borovlje	SPD „Bilka“
Sobota, 7. 11. 20.00	v gostilni Podobnik v Beli pri Železni Kapli	Martinovanje z orig. Oswalder triom s Štajerske in Fantovskim kvartetom iz Smarjete v Rožu	Alpski klub „Obir“
Sobota, 7. 11. 20.00	Plesni teater Südbahngürtel v Celovcu	Marička – krstna predstava – prikaz koroškega mita okoli 10. oktobra	Plesni teater „Ikarus“
Sobota, 7. 11. 20.00	v farni dvorani v Šmihelu	Arhangeli niso avtomati – gostovanje igralske skupine SPD „Bilka“ iz Bilčovsa	KPD Šmihel
Sreda, 11. 11. 19.30	v Domu v Tinjah	Ali smo na vse veke obsojeni na nezaupanje in predsodke na južnem Koroškem? Predava: Jože Marketz	Dom v Tinjah
Petek, 13. 11. 20.30	v Cankarjevem domu v Ljubljani	Adriano Banchieri: Festino – madrigalna komedija nastopa: Hortus musicus iz Celovca	
Petek, 13. 11. 20.00	v farni dvorani v Šentjakobu	Arhangeli niso avtomati – gostovanje igralske skupine SPD „Bilka“ iz Bilčovsa	SPD „Rož“
Sobota, 14. 11. od 14.00 dalje	v kulturnem domu na Brnci	100 let Posojilnice-bank Zila – Jubilejna prireditve ; Otroški program, pop-skupina Let's Fezz, Oktet Suha, Polizeichor Villach, tekmovanja. Soprireditelj: SPD Dobrač	Posojilnica Zila

RAZSTAVE

CELOVEC

– **Rudniški muzej** – Kinkstraße 6, Kolumb ob Vrbskem jezeru (do 31.10.)

Deželna galerija – Razstava del Güntherja Domeniga (do 1. 11.)

Galerija v mestni hiši – Classical american graffiti writers and high graffiti artists (do 31. 10.)

Hiša umetnikov – Thomas Zaunschirm: Drau Grau Schön, Kolumb prekriža koroško meglo (do 23. 10.)

PLIBERK

– **Galerija Werner Berg** (vsak dan od 10. do 12. in od 14. do 16. ure).

BILČOVŠ

– **Posojilnica Bilčovš** – Ivan Klarič, fotografije (med uradnim časom)

TINJE

– **Dom v Tinjah** – Stana Lušnic – Arsovska, oljni pasteli (do 4. 11.)

SEMISLAVČE

– **Galerija Rožek** – razstava del Lojzeta Spacala

Deset let Korenike

V soboto, 24. oktobra, je ansambel Korenika pred polno dvorano v svojih občudovalcev v Šmihelu pri Pliberku praznoval svoj desetletni jubilej. Njegovi gostje so bili Kvartet Smrtnikovih fantov in Oktet Suha. Vsi po vrsti so svoj program izvedli odlično.

Ob tej priložnosti je jubilejni ansambel predstavil tudi novo kaseto, ki jo je izdala Mohorjeva založba.

Ansambel Korenika poje največ skladbe Hanzija Artača, v zadnjem času pa tudi članov ansambla Alberta Kraj-

gerja in Franca Vejnika na besedila Anite Hudl, Hermana Germa in seveda Milke Hartmanove.

Poleg omenjenih skladateljev, članov ansambla v njem delujejo še pevki Krista Messner in Helga Dobeitz ter instrumentalist Albert Šorli.

Doslej je ansambel Korenika, ki izhaja iz ansambla Hanzija Artača nastopal že po ZDA, Nemčiji, Nizozemski in seveda na Koroškem in po Sloveniji.

Ikarus vabi na „Maričko“

Prihodnjo soboto, 7. novembra, bo koreografsko-plesno gledališče predstavilo nov, doslej največji projekt, ki ga je pripravljalo skoraj leto dni, „Marička“. Kot pravi v vabilu vodja in koreograf Zdravko Haderlap, je cilj tega projekta kritičen prikaz koroškega mita o prastrahu okoli 10. oktobra, o šegah in tradicijah, o folklorizaciji, nemškem nacionalizmu, o shizofreni kulturnopolitični situaciji koroških Slovencev. S

tem hoče gledališče koroškemu ljudstvu približati del domovine.

Predstava je precej zahtevna. V njej sodelujejo profesionalni plesalci iz tujine ter plesalci plesnega ansambla Ikarus. Ideja, dramaturgija, koreografija in režija je delo Zdravka Haderlapa.

Premiera „Maričke“ bo v soboto, 7. novembra, ob 20. uri, ponovitve pa ves naslednji teden ob isti uri.

Po kratki, težki bolezni je danes, 28. oktobra 1992, v 53. letu starosti umrla

Kati Weiss

Drago pokojno bomo pospremili k večnemu počitku v petek, 30. oktobra, ob 14.30 uri izpred mrliške vežice na pokopališče v Šentjanžu.

V globoki žalosti: mož **Hanzi**
otroci **Tomo**
Ivana
Lenka v imenu
Katja vseh sorodnikov

V smislu pokojne naprošamo, da namesto vencev in cvetja darujete za Mladinski dom Slovenskega šolskega društva ali za Glasbeno šolo na Koroškem.

Čufarjevo gledališče vabi na Jesenice

V prihodnjem tednu od ponedeljka, 9., do sobote, 14. novembra bodo na Jesenicah potekali tradicionalni, že peti Čufarjevi dnevi.

V tem, nam najbližjem slovenskem gledališču (skozi predor je vsaj za Rožane zelo blizu), ki se vse bolj odpira v regijo Alpe-Jadran, se bodo predstavile vrhunske amaterske polprofesionalne in celo poklicne skupine iz Slovenije in Koroške, in sicer domače Gledališče Tone Čufar, Loški oder iz Škofje Loke, Zarja iz Trnovlj, Šentjacobsko gledališče iz Ljubljane, Lutkovna skupina iz Šmihela, Gledališka skupina Šentjanž in profesionalno gledališče Studiodiobühne iz Beljaka.

Sporod predstav:

– **ponedeljek, 9. 11. ob 19. uri v GTČ:** Trgovina – Gledališče Tone Čufar, Jesenice;

– **torek, 10. 11. ob 19.30 v GTČ, Studiobühne z dvema enodejankama;**

– **sreda, 11. 11.** – ves dan lutkovne predstave v GTČ,

Žene za begunske otroke

Zveza slovenskih žena je sklenila zbrati oblačila in obutev za begunske otroke in jih 10. novembra letos osebno predati v zbirnem centru beguncev v Mežici.

Po podatkih občinske organizacije Rdečega križa Ravne na Koroškem je v tem centru 160 beguncev, od tega 80 otrok, ki nujno potrebujejo topla oblačila in obutev, saj je zima pred vrati.

V ta namen Zveza slovenskih žena

naproša in poziva

vse žene in matere, naj darujejo prepotrebna otroška oblačila in obutev. Darovani predmeti naj bodo uporabni in čisti! Dostavite pa nam jih najkasneje do četrta, 5. novembra t.l. v Celovec na Tarviserstr. 16 (Milka Kokot). Če zbranih stvari ne bi mogle dostaviti same, nas obvestite, da bomo organizirali prevzem.

V tej številki SV prilagamo tudi položnice za denarne prispevke, s katerimi bomo v dogovoru z Rdečim križem nakupile najnujnejša zdravila za begunce – otroke in odrasle.

Upamo, da se boste, kot že tolikokrat, tudi tokrat ozvale(li) na to našo humano akcijo. Za vaše darove se vam pristočno zahvaljujemo!

Zveza slovenskih žena

popoldne Pekarna Mišmaš – Lutkovna skupina Šmihel, ob 19.30 v Zabreznici: Komedija o loncu – Šentjacobsko gledališče Ljubljana;

– **četrtek, 12. 11. ob 19.30 v GTČ:** Zares čuden par – Loški oder Škofja Loka;

– **petek, 13. 11. ob 19.30 v GTČ:** Mr. Dollar – Zarja Trnovlje, ob 20.30 na Dovjem: Mrtvo oznanilo – Gledališka skupina Šentjanž;

– **sobota, 14. 11. ob 19. uri v GTČ:** Podeželanaka, premiera – Gledališče Tone Čufar, Jesenice.

SLOVENSKI VESTNIK

Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30 do 34, telex 422086 ZSO, telefax 0463/51430071.

Umerjenost lista/Blattzeit: setevsek mnenj indastitja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Glavni urednik/Chefredakteur: Ivan P. Lukan

Industrijelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300, telex 422086 ZSO, telefax 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založništvo in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser Straße 18, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, telex 422086 ZSO, telefax 0463/51430071.

Oglaš/Anzeigen: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, telex 422086 ZSO, telefax 0463/51430071.

Zastopstvo za Slovenijo in Jugoslavijo: ADIT-DZS, Obotarska 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefax 061/311121.

ŠIRITE SLOVENSKI VESTNIK

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE
18.10–19.00

Sreda, 28.10. Glasbena sreda.

Večerna 21.05–22.00 Rekvijem – poslednje stvari (mag. A. Feinig)

Četrtek, 29. 10. Rož – Podjuna – Zilja

Petek, 30. 10. Kulturno-glasbena oddaja: Stalna razstava Franceta Goršeta v Kostonjevcu

Sobota, 31. 10. Od pesmi do pesmi – od srca do srca

Nedelja, 1. 11.

6.30–7.00 „Vsi sveti – praznik luči na mračni poti življenja (P. Zunder)

18.10–18.30 „Mimo grobov greš, človek – postoj“ (P. Zunder)

Ponedeljek, 2. 11. Vse več smrtnih nesreč na cestah – se sploh zavedamo nevarnosti, ki pretijo, kadar se vse-demo v avto?

Torek, 27. 10. Partnerski magazin

Zmagovita ekipa in vodstvo SK Dob/Aich

Četrta tekma – četrta zmaga!

Trener in tudi igralci Doba niso pričakovali, da bodo proti Wat-Kagran tako gladko zmagali. Kar v prvem nizu so pokazali, kaj znajo. Pri rezultatu 9:3 si Kagran ni znal drugače pomagati, kot da je igralec-trener vstopil v igro. Pa tudi to ni kaj dosti zaleglo; z dobrim servisom je Martin Micheu pripomogel, da so domačini povedli s 14:7. Set žogo je nato silovito in neubranljivo zabil Bojan Mlakar.

V drugem nizu pri stanju 4:0 za Dobljane je Kagran vzel time out, da bi pomiril igro, domačini pa so z enako silo pritiskali naprej. Po peti set žogi je igralec R. Fercher drugi niz odločil za Dobljane.

Da Jerala žoge ne samo podaja, temveč tudi zabija, je pokazal v tretjem nizu. Pri stanju 5:4 so igralci Kagrana izgubili živce. Do 11:4 niso bili sposobni žoge spraviti preko mreže.

Dosegli so samo še dve točki in niz se je končal s 15:6. Tako se je četrta tekma zaključila z nepričakovano četrto zmago. **SK Puntingamer Aich/Dob : Wat – Kagran 3 : 0 (15:7, 15:4, 15:6) 55 min.** Dvorana v Šentpavlu 150 navijačev, **Postava:** B. Mlakar, G. Matschek, R. Fercher, M. Micheu, A. Jerana, H. Wernisch; **rezervi:** L. Opetnik, G. Kitzinger.

Koroška liga ženske: **SK Aich/Dob: Radenthein 3:0 (15:3, 15:3, 15:4); postava:** Elke Riken, Monika Kitzinger, Brigitte Pitschko, Ines Krenz, Erika Matschek, Anita Tscheitschman, Monika Skuk.

Odbojkarice Doba so lansko leto zaključile prvenstvo z drugim mestom na lestvici, dekleta iz Radentheina igrajo v prvenstvu šele prvo leto, zato Dobljanke z njimi niso imele težav in so jih gladko pre-

magale. Cilj za letos je postati prvak.

Koroška liga moški: **SK Aich/Dob : Šentvid 3:0 (15:7, 15:11, 15:12); Postava:** Erich Schlinger, Peter Trampusch, Ronald Hanisch, Marko Matschek, Kristijan Matschek.

Bolj težavna je bila prva igra domačega moštva. Kar dva igralca prve postave sta izpadla. Igra ni tekla najbolje, vseeno pa so Dobljani osvojili dve točki.

Trener za koroško ligo pri ženskah in moških je lanskoletni igralec Boris Skudnik. V drugem delu prvenstva bo kot igralec okrepil tudi moško ekipo.

Marko Trampusch
Zadnja vest:

Sokol Möma : SK Puntingamer Aich/Dob
Kljub porazu pa je bil uspeh, da so v gosteh proti najmočnejšemu v zvezni ligi zmagali vsaj v enem nizu. To pa je bil tudi cilj moštva.

SAK uspešen tudi z mladimi igralci

Preteklo nedeljo je SAK odigral tekmo proti Šentvidčanom in zmagal s 4:0. V ekipi so manjkali štirje standardni igralci (Urschitz, Hober, Sadjak F. in dr. Ramšak), zato sta od začetka igrala Marko Wieser in Adrian Kert, pozneje pa sta vstopila v tekmo še dva nadarjena igralca iz mlade ekipe pod 19 Mario Buchwald in Florian Sienčnik. Igrali so zavzeto in tudi uspešno, saj je Marko Wieser v 29. minuti dal prvi gol. Nekaj minut pozneje je uspel gol Galu. 2:0 je bil rezultat ob odhodu na odmor.

V drugem polčasu enaka slika. SAK je napadal, Gröss in Savič

sta imela lepe priložnosti, gol dneva pa je nedvomno zabil branilec Pappler, ki si je priboril žogo še v svoji polovici, nato preigral štiri nasprotno igralce in poslal žogo v gol. Za končni rezultat 4:0 je s svojim prvim zadetkom v sezoni poskrbel Lojze Sadjak, ki je bil tega posebno vesel: „Ni lepšega, kot na domačem igrišču dati gol!“

Šentvidčani niso zaman na predzadnjem mestu lestvice, kajti v vsej tekmi so bili brez priložnosti za zadetek. Vratar SAK Adi Preschern je bil ta dan brez dela, zanj je bila res nedelja, saj mu

ni bilo treba niti enkrat resno posredovati in si je le z gimnastičnimi vajami krajšal čas in se ogleval proti mrazu.

Po tekmi je trener dr. Ivan Ramšak dejal: „Ker smo proti VSV nekateri slabo igrali, nekateri pa so poškodovani, je bila danes priložnost za tako imenovane rezervne igralce mladince. To je bila nekakšna zahvala vsem trenerjem naraščaja. Mislim, da tudi s prvo postavo danes ne bi zmagali više. Zadnji dve tekmi lahko pričakujemo brez skrbi. Četudi izgubimo obe tekmi, bomo v najslabšem primeru prezimili s štirimi točkami prednosti. Kaj takega ob začetku sezone res nisem pričakoval.“

Prihodnja tekma-WAC:SAK, v soboto, 31. 10. 1992 ob 14.30.

Šahisti SŠZ 10. v Piranu

Moštvo Slovenske športne zveze Celovec je na 29. mednarodnem turnirju obmejnih mest in krajev 18. oktobra v Portorožu nastopilo v postavi: Müllnaritsch, Legat, J. Gallob in A. Gallob.

V 17 dvobojih je zmagalo šestkrat. Premagalo je moštvo Lucije, Tolmina, Pirana II, Idrije, mladince Pirana in Sežana. Neodločeno je igralo srečanje z Bujami II., Mostom na Soči, Postojno II, Novo Gorico, Portorožem. Šest dvobojev pa so šahisti SŠZ Celovec izgubili in z 31 točkami osvojili solidno 10. mesto.

Prizadevni šahovski delavci iz Pirana so v okviru letošnjega tekmovalnega programa Primorske šahovske zveze uspešno organizirali 29. mednarodni moštveni šahovski turnir obmejnih mest in krajev. Sodelovalo je 18 štiričlanskih moštev – 2 iz Hrvaške, 1

iz avstrijske Koroške in 15 iz Slovenije.

Borba za prvo mesto se je vodila med moštvi Postojne, za katere je na prvi deski igral mednarodni mojster in najboljši slovenski olimpijec ter letošnji državni prvak Leon Gostiša, in predorno ekipo domačinov

Student Tours Piran. V odličnem dvoboju je Piran premagal Postojno kar s 4:0 in tako zaslužno osvojil prvo mesto in zmagovalni pokal.

30. jubilejni turnir obmejnih mest in krajev bo prihodnje leto v Bovcu, kjer je pred tremi desetletji pričelo tekmovanje šahistov obmejnih držav.

Silvo Kovač

SŠK Obir-Grabštanj 3,5 : 0,5

Šahisti SŠK Obir iz Železne Kaple so v pokalnem tekmovanju zlahka opravili z ekipo Grabštanj in zmagali s 3,5:0,5. Zmagala sta Christian in Johann Wolte ter Peter Jamer, remiziral pa je Wolfgang Moser.

Starosta slovenskih planincev

Pred nedavnim je v krogu svoje družine v Ljubljani obhajal 85f-letnico znani planinski organizator, alpinist in sedaj častni predsednik Planinske zveze Slovenije dr. Miha Potočnik.

Rodil se je ob južnem vznožju mogočne Jepe na Belci. Ljudsko šolo je obiskoval na Dovjem, kjer ga je že njegov učitelj triglavski župnik Jakob Aljaž navduševal za planinstvo. Pozneje, ko je že trgal čevlje po okoliških gorah, ga je odkril znani slovenski plezalec Joža Čop in ga uvedel v visoko šolo plezalstva. Skupno sta, v okviru znane zlate naveze (slovenski plezalci s številnimi prvenstvenimi smermi), v kateri sta bila vodilna, osvajala stene v domačih gorah ter v francoskih, italijanskih in švicarskih Alpah.

Dr. Miha Potočnik je bil dolga leta predsednik Planinske zveze Slovenije. To je bila doba, v kateri je slovenskim alpinistom omogočil prodor v najvišje gorstvo sveta – Hia-

mlajo, kjer so danes slovenski alpinisti s svojimi dosežki med vodilnimi.

Slovenski planinci na Koroškem se jubilanta spominjamo kot velikega prijatelja, ki ima vedno polsu za naše težnje. Posebno ga je razveselila postavitev naše planinske postojanke na Bleščeči.

Dr. Mihi Potočniku ob njegovem prazniku iskreno čestitamo z željo, da bi bil zdrav in čil.

L.U.

Heute
im

SLOVENSKI
VESTNIK

Die Seite
für unsere
deutschsprachigen
Leser/Innen

Ein Jahr der zweisprachigen Volksschule

Die Öffentliche zweisprachige Volksschule in Klagenfurt feierte ihr erstes Jubiläum. dies wäre an sich nichts besonderes, wenn es nicht solch einen langen Weg bis zu ihrer Eröffnung gegeben hätte. Man muß sich nur an die ablehnende Äußerungen einiger kärntner Politiker erinnern, an den Hungerstreik in der Kärntner Landesregierung, an die Entscheidung des Verfassungsge-

richtes – so gesehen hat die Schule wirklich einen Grund zum Feiern.

Die zweisprachige Volksschule besuchen derzeit 29 Schüllerinnen und Schüler. Frau Direktorin Hambrusch betonte den interkulturellen Charakter der Schule. Der Bedarf an einer solchen Schule ist umstritten und sie wird in zunehmenden Maße ein Ort der Zwei- und Mehrsprachigkeit.

Guten Abend Nachbar – Dober večer sosed

Zahlreiche Veranstaltungen zum Nationalfeiertag sollten dazu beitragen, daß Minderheit und Mehrheit sich näherkommen und besser verstehen. Jedoch blieb mancherorts im überfüllten Saal die Mehr-

heit aus. Man betonte, daß nur friedliebende Gedanken zu friedfertigen Taten führen können, daß nur das Kennenlernen des Anderen zur Toleranz und gemeinsamen Gestaltung der Zukunft beitragen

kann. Die Veranstaltungen fanden in Eisenkappel, Ferlach, Suetschach und auf dem Radsberg statt.

Die Schule macht Angst...

Die Schule macht Angst. Die Schule verbildet unsere Kinder und lehrt an den Erwartungen vorbei. In den großen "Lernfabriken" bleiben Individualität, Kreativität und die Freiheit zur Selbstentfaltung auf der Strecke. Die Schule ist überfordert. Die Kritik trifft pauschal und weist ihr von vornherein eine "Sündenbock-Funktion" zu. Aber die Schule ist keine "Therapie-Station" um Gefühls- und Erziehungsdefizite der Eltern auszugleichen.

Dies sind nur einige wenige Ergebnisse, welche der vom Katholischen Familienverband initiierte Arbeitskreis "Initiative für eine neue Lernkultur" anlässlich seiner 1. Enquete zu Tage gefördert hat.

Vedno znova, vedno znova...
Immer wieder...

Teden varčevanja 1992

*Naša
koroška
banka*

*Unsere
Kärntner
Bank*

POSOJILNICA-BANK
ZVEZA-BANK